

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін
до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення
можливості добровільного виконання судового рішення»
*(реєстр. № 14108-2 від 21.10.2025)**

***Анотація.** В інформаційній довідці викладено результати аналізу проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення можливості добровільного виконання судового рішення (реєстр. № 14108-2 від 21.10.2025).*

***Ключові слова:** виконання судового рішення, виконавче провадження, боржник, стягнення, Цивільний процесуальний кодекс України, Господарський процесуальний кодекс України, Закон України «Про виконавче провадження».*

Вступ

Відповідно до пояснювальної записки, проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення можливостей добровільного виконання судового рішення» (реєстр. № 14108-2 від 21.10.2025) (далі – законопроект) розроблено у зв'язку з необхідністю законодавчого закріплення можливості добровільного виконання судового рішення (здійснення платежів) на користь заявника (стягувача) до стадії примусового виконання (відкриття виконавчого провадження).

Основним завданням законопроекту визначено забезпечення механізму добровільного виконання судового рішення (здійснення платежів) на користь заявника (стягувача) до стадії примусового виконання (відкриття виконавчого провадження).

За результатами аналізу законопроекту вважаємо за доцільне висловити такі міркування.

Основна частина

Законопроектом запропоновано законодавче закріплення стадії добровільного виконання судового рішення шляхом внесення змін до процесуальних кодексів та Закону України «Про виконавче провадження». Загалом ініціатива спрямована на надання боржнику семиденного строку для самостійного виконання рішення після набрання ним законної сили, що, як зазначено у пояснювальній записці, має забезпечити можливість уникнення додаткових витрат, пов'язаних із примусовим виконанням, і підвищити рівень дисципліни виконання судових рішень.

Закріплення у законодавстві можливості добровільного виконання судового рішення до відкриття виконавчого провадження покликане врегулювати практичну прогалину, оскільки чинні норми не визначають окремої стадії для самостійного виконання боржником рішення після набрання ним законної сили. Відсутність такого механізму зумовлює ситуації, коли стягувач змушений відразу звертатися до виконавчої служби, що спричиняє додаткові витрати, навантаження на органи примусового виконання та необґрунтовані

обмеження прав боржника. Разом із тим, запропонований законопроект механізм, на нашу думку, викликає низку застережень.

Ключовим елементом законопроекту є встановлення семиденного строку, протягом якого боржник може добровільно виконати рішення суду. Відповідні положення пропонується внести до Господарського процесуального кодексу України та Цивільного процесуального кодексу України, а також до Закону України «Про виконавче провадження» шляхом запровадження норми про повернення виконавчого документа стягувачу, якщо він поданий протягом строку, відведеного для добровільного виконання рішення, та надання права звернення із заявою про примусове виконання лише після спливу цього строку. Однак такий підхід може ускладнити виконання рішень, що підлягають негайному виконанню відповідно до статті 430 Цивільного процесуального кодексу України, зокрема у справах про аліменти, стягнення заробітної плати або відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом чи смертю. Надання боржнику додаткових семи днів у таких категоріях справ потенційно може порушити права стягувачів, для яких своєчасність виконання має критичне значення.

Також законопроект не містить деталізованого механізму реалізації запропонованої стадії добровільного виконання. У документах відсутні положення про порядок повідомлення суду, іншої сторони чи органів виконавчої служби про здійснення добровільного виконання, не встановлено форму та спосіб підтвердження такого виконання, не визначено алгоритм дій стягувача та виконавця у випадку часткового виконання рішення. Відсутність цих елементів може спричинити виникнення практичних труднощів та спорів щодо моменту і належності виконання рішення, що, на нашу думку, може створити правову невизначеність та знизити ефективність запропонованого механізму.

Окремо слід звернути увагу на можливу наявність прогалини у запропонованому правовому регулюванні. Законопроект не передбачено внесення відповідних змін до Кодексу адміністративного судочинства України. Внаслідок цього норми про добровільне виконання рішень діятимуть лише в господарському та цивільному судочинстві, що може призвести до різного правового регулювання аналогічних процедур у різних видах судочинства та неоднакового застосування законодавства судами та виконавчими органами.

З техніко-юридичного погляду законопроект також потребує доопрацювання. Зокрема, у законопроекті відсутня норма про доручення Кабінету Міністрів України привести свої нормативно-правові акти та забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Висновок

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення можливості добровільного виконання судового рішення» (реєстр. № 14108-2 від 21.10.2025), на нашу думку, потребує доопрацювання з урахуванням висловлених міркувань.

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*